

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1982/221

Karar No : 1982/181

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Hasan Fikret Ulusoydan.

O L A Y : Sanığın sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yaptığı Halkın Sesi isimli gazetenin 23.9.1975 günlü, 5 sayılı nüshasında yayınlanan yazılarla millî duyguları zayıflatıcı, Kürtçülük propagandası yapıldığı, hükümetin manevi şahsiyetinin tahkir ve tezyif edildiği halkın kanunlara itaatsizliğe tahrik ve teşvik edildiği ileri sürülerek, İstanbul C. Savcılığı'nca eylemine uyan TCK.nun 159/1., 142/3-6., 142/1-6., 312/2. ve 174/Son. maddelerine göre cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 11.9.1979 gününde, 1975/384-1979/280 sayı ile; sanığa atılı suçların sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle, görevsizlik kararı vermiş, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, de, 22.7.1980 gününde, 1980/260 sayı ile; suçun sıkıyönetim ilânından çok önce işlendiği, sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalarla bağlantısının bulunmadığı, davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği kanısına vardığını ileri sürerek, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Başvuruyu inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 27.10.1980 gününde; 1980/422-304 sayı ile; atılı suçlar; temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olarak işlenmek suretiyle politik ve ideolojik amaçla anarşik bir ortamın yaratılmasını oluşturduğundan, MGK.nin 7 sayılı kararı 14. maddesi kapsamına girdiği, bu madde kapsamına giren suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacağı gerekçesiyle ve davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle başvurunun reddine karar vererek, görev sorununu kesin olarak çözümlenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi kararını alan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 17.4.1981 gününde, 1980/260-326 sayı ile; mahkemelerinin 22.7.1980 gününde verdiği kararın bir görevsizlik kararı olmayıp, istisnâ nitelikte bir karar olduğu, 2301 sayılı Yasa'nın süre bakımından getirdiği değişikliğin kamu düzeninden bulunması nedeniyle bu evrede görevsizlik kararı verilmesinde usul bakımından mahsum görülmediği, bu durumda olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı 2. kez Mahkememiz'e göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özduval, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y. İsmet Ayer, Haluk Yardımcı, ve Cezmi Elgin'in katılmalarıyla yaptığı 19.4.1982 günlü,

toplantıda geçici raportör, tetkik hâkimi İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Güven Sökmen'in ^Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri daha önce belirlendiğinden bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı yolu daki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp, düşünüldü :

Yukarıda açıklandığı üzere Adli Yargı'nın görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine ulaşan sıkıyönetim askeri mahkemesi görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Mahkememiz'e başvuruda bulunmuş, Mahkememiz Ceza Bölümü'nce de bu işte Askeri Yargı'nın görevli olduğu saptanarak, sıkıyönetim askeri mahkemesi başvurusu reddedilip, görev ~~konusu~~ kesin olarak ^Uzümlemişdir.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin anlamı, kapsamı ve içeriği üzerinde durulduğunda, anılan Yasa'nın 19. ve 20. maddelerinin eski mevzuatımızda yer almayan bir başvurma yolunu düzenlediği ve bu yolun işletilebilmesine bazı koşulların varlığına bağladığı görülmektedir. Şöyle ki; Yasa Koyusu anılan 19. maddeyi düzenlerken, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılma yerine ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvuru yolu oluşturarak, görev sorununun bir an önce çözümlenmesini sağlama amacı gütmüştür. Söz konusu 19. madde bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine, dosya kendisine gelen ve incelemeye başlayarak mahkemenin, davada görevsizlik kararı veren yargı yerinin görevli olduğu kanısına varması halinde gerekçeli bir kararla görevli yargı yerinin belirtilmesi için ^Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurabilmesini öngörmektedir.

^Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma kararı verdikten sonra, o yargı merciinin, yüksek mahkemenin bu konudaki karara uymasının yasa ~~bu~~ruğu olduğundan, kuşku ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Çünkü Anayasa'nın 142. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddelerinde Adli, İdari ve Askeri Yargı merciileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını "kesin olarak çözümlenmeye yetkili bir yüksek mahkemedir." biçiminde yer alan hüküm, ^Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemekte ve ^Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bir danışma kurulu olmayıp, görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili bir yüksek mahkeme ve yargısal karar veren bir kuruluş olduğunu vurgulamaktadır.

Olayda kesinleşmiş görevsizlik kararı ile dosya kendisine gelen Askeri Yargı yerinin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yaptığı görevli yargı yerinin belirlenmesi yolundaki başvurusu, ^Uyuşmazlık Mahkemesi'nce incelenmiş ve görev sorunu kesin olarak çözümlenerek davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği karara bağlanmıştır.

Gerçi görev konusu kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her evresinde gözönünde bulundurulmalıdır. ^Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra

dahi görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa, yargı mercilerinin (Aksine bir hüküm konmamışsa) bu değişikliği gözönünde tutmaları gerekir. Ancak sıkıyönetim askeri mahkemesi 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca yaptığı ilk başvuruda, 1402 sayılı Yasada 2301 sayılı Yasa ile yapılan ve anılan yasanın 13. maddesinin (a) fıkrasına konulan süre koşulunu başvuru kararına dayanak yapmamışsa da Uyuşmazlık Mahkemesi kararı anılan yasanın yürürlüğü sırasında ve bu yasa değişikliği nazara alınarak verilmiştir.

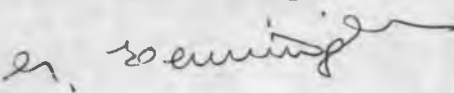
Bu itibarla Askeri Yargı yerinin, anılan kararın yeniden gözden geçirilmesi sonucunu doğuracak biçimde görevsizlik kararı vermesi ve olumsuz görev uyuşmazlığının bu evrede doğduğunu ileri sürmesi, 2247 sayılı Yasa'nın öngördüğü kurallarla bağdaşmayacağından, verilen görevsizlik kararı açıkça yasaya aykırı düşmektedir. Zira 19. maddeye göre, görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuran mahkemenin bu başvuru sonunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen karar uyması yasal bir zorunluluk olmaktadır. Böyle bir başvuru üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri saptanmışsa, başvuran mahkemenin hangi neden ve amaca dayanırsa dayansın görevsizlik kararı vererek, olumsuz görev uyuşmazlığı oluşturması mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri belirlenip, bu konudaki karar uyarınca Askeri Yargı yeri görevli kılındığından, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce verilen 17.4.1981 günlü 1980/260-1981/326 sayılı görevsizlik kararının yasaya ve yönetime aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı'nın görevli bulunduğuna, bu nedenle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 17.4.1981 gün ve Esas 1980/260, Karar 1981/326 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 19.4.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

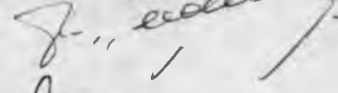
Başkan

Kenan Terzioğlu



Üye

Fethi Özdural



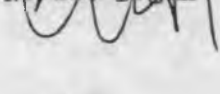
Üye

İsmail Oğuz



Üye

Neyzat Doğan



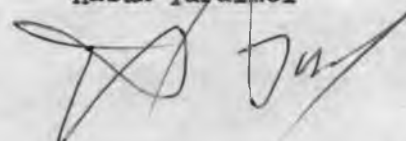
Üye

Y. İsmet Ayer



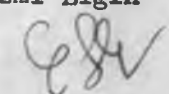
Üye

Haluk Yardımcı

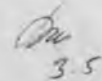


Üye

Cezmi Elgin



t.ö.



3.5